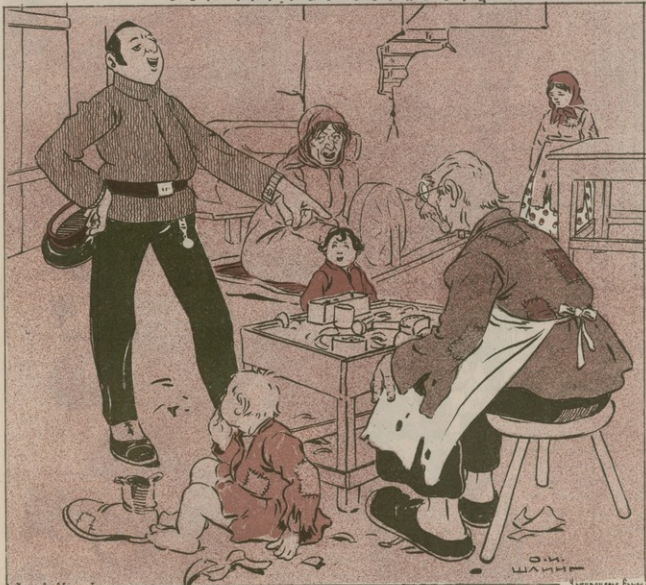


Ի ԱՌԻԲԱԿ

ՀԱՅԿԵՆԻ
ՅԵՐԵՎԱՆ

Գրեցէ 10 Կ. ԳԱՌԱՐԵՆՐՈՒՄ 12 Կ. 1909 Շաբաթ, Յոկտեմբերի 31-ին. ԲԻՅԼԻՍ. № 44.

Մ Ե Ր Կ Ր Թ Ի Ե Ծ Մ Ե Ր Ո Ւ Ն Կ Ր



ՅԵՐԵՎԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ

— Էսք թաւրան սխտի գնամ. փող տուր շուտ
 — Բու տրիւր, գրոշ չունիւմ, որ երեխաների համար հաց աւննիւմ.
 — Վճ, ես մեղաւոր եմ, որ դու երեխաների համար հաց աւննելու. փող չունես, բա ես
 թաւրան, պրտակտոր, բուշվար չզննիւմ, թէ դու...
 — Որդի ջան, Բնչ անեմ, տեսնում ես էլի մեր հալը, սրտեք էլ քո քոյր ու եղբայրները
 չեն— մօրդ նայի՛ր, սկիւր չպախա ենք Ձառցել, ու բուրբու էլ քո յոյսով, ինչ ճարում ենք
 բեզ ենք ապիլ.
 — Ես չգիտեմ, տուր թէ, չէ էս բողէլիս, ընկերներին նեւ էն օյնը կը գամ, որ իս-
 կի ինքզ էլ շնորհակալ չես լինի, դու որ փող չունես, ես էլ չպէտք է ունեննամ:



ՌՈՏՏԵՐ.

Ի՞նչ ինչևս են իրենք իրենց նայումնալուսով մեր երեսասարձիկը, զիմար չըմտալ նաևար
 — Ես ոչոք փաշտի. քաջն չեն ստանալ
 — Ես ժառանգ կարեկի. կրպակն չեմ կարոյ արձակի,
 — Ես ուս կարեկի. դարձաւ չեմ կարոյ զեւոյ,
 — Ես զեղ իմեցի, որ քարակիմ. Կիմոյ տալիսիկոյնոյ ունիմ. Եւր իմ նարկուր.
 Կիման—իմչ ունիմ նեք սարսափեանոյ նեք նայոյ ստալիմ...

Շ Ա Ր Ո Ւ Է Ն Ա Կ Ի Ո Ւ Մ Է Բ Ա Ճ Ա Ն Ա Ր Դ Գ Մ Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Է Ը

1909 թ.

Տարի 4

ՄԱՐԲԱԿ

4 Տարի

Երգիծարանական-աստիճական պատկերազարդ շաբաթամթերթ

ԼՈՍԵ Է ՏԵՆՈՒՄ ԱՄԷՆ ԵՒՍՈՒ ԱՆՆԱԲԱՆ

Պատճառական օրգան ըլոր հայ և օտարազգի գործիչներ, որոնք արժանի են ծագրակարելու, քննադատելու, ծարրի և ծիծաղի:

«Մախարալայի» բաժանորդները, այն երբևէ ընթերցողները
Պ Ա Վ Ը Ո Վ Ա Գ Ի Ո Ւ Մ Է Ն

ամեն ամսակ պատուհանները և խաչատուղիներին
Երգազրույթները ըսել է՝ երբ փակ չէ, եւ զանազան Երգչեմուխայի փ. № 1

տուն եղբ. Միքայելաների վերջ շարունակ.

Ցայտարարութիւններ ամեն լիզուներով և խիտ մտայնի գնորով:

Մեր ընթերցողներին ման ենք անում սեփական ակրօպաններով:

Բազմաթիւ գործակալներին և «Մախարալայի» պրօպագանդիստ տարածողներին
«Մախարալայի» ուղարկում ենք ձեր:

Իմպրեսո կարգ է սեռել այդ քաղ տնի և թու չէ՝ ամբ ընտ ժամանկ, խորքապատկեր անժամանակ և փոքրերում ըստ ժամանկ: Առանձին ընդունութիւններ չէ սեռում. իսկ գրողն ինք անընդհատ իր փոքրէն է հնարել, ըզանակ, աստուղծել, շարժարարութիւններ և այլ մեք էլ ենք ընդունում, փաստ էլ: Քայն անապատումսն ձեռն է, աստե ճարտիկ անանկեր «պրօպագ» չենք ընդունում: Տարածողներ չենք վճարում ենք, ի՞նչ արժան ենք վճարում. իսկ անարժաններ չենք վրէժնում: Երգչու յոյս էլ քր ասն, չենք պիլ:



ԲԱՃԱՆԱՐԴԱԳՐՆԷ Է

Տարեկան Թիֆլիզում 4 ր. գուրուր 5 ր.
նէ տարանը 2 ր. 3 ր.
Երեք ամսանը 1 ր. 50 կ.
Ամբողջ 50 կ.

Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, Редакция
„Хатабала“.

Արաստանանից Tiflis (Caucase)
Redaction „Khathabala“.

Երգ. նրաստարող՝ ԱՍՏ. ԵՐԻՑԵՆՆ

Նոյններկ 1-ից մինչև տար-
այ վերջը «Մախարալայի» արժէ
1 լուրի:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

ԳՄՍՊԱՐ ԱՂԱ ԿԱԱՍՈՒԶՆԱՅՆՑ

Ա մ ե ն ա խ ո ն ա ր ը

Ժառայ Յիսուսի Բրիտանի եւ անասան-
նի կանօքն Աստուծո՞ Մաթարայ ան-
նայն նայոց, Դարդուրայ ըլոր կիճա-
տուրսց եւ փարխեցոց ազգին թողգոմայ,
Մրազդն Չարտուր, փմն նաօքն
տիւրացուց-սոցիալիստաց, կիճրականաց
եւ թթու շովինիստաց, եւ Յու ու Պատիժ
ի սփիւսաշխարհի ցրեալ ազգախորձան
զվիւն գործաց
Ու այնն եւ այնն ձե այնն

տալ զիտել ընդամենը մարդկութեան՝
փմն կիրառութեան, բաժանորդագրու-
թեան եւ զանասայն:

(Ի վերջ իսկոպէս ստորագրել է)
ԳՄՍՊԱՐ ԱՂԱ ԿԱԱՍՈՒԶՆԱՅՆՑ
ԽՈՒՍՈՒ ԱՄԷՆԱՆ ԱՆՆԱՅՆ

№ 00000-14.

ՏԵՆԱՆ Ի ԹԻՓԻԼԻՅ
Մայրցամաքային խաթարայիտաց.
Թ.Ի.Ն. Քրիստոսի 1909, լամետուր
Ղիճրեքն Թի 25-ին:
Չորրորդ ամի շտապութեանս Մերոյ:

ՀՆՈՒՑ ԱՍԿԻ ԻՍՏՈՐԻԵՍԷՆ

Երկրեմեքրգու չի՞մ գիլի գիտում, թէ
փոտներու՞մ գրած է, կուտ, վուր իփ
վուր միք Անեանկալ Աստուծը Հայաս-
տանում զրախ մոզոնից, ամենեքից ա-
զգը նայ ծարթէ կը ստիգից, իրա սա-
կութեան ստարթով ու պատկերով:

Հայ մարթը վուր ստիգից, կուտ,
էն ստաթիլն շուտ էկաւ ու քիմթը
կարից, կուտ, շուտ է միգից, վուր
նայրս մինն մինն քիմթից ունից:

Իժուս իփ բարի Աստուծը էա տե-
նա, էնչանիսնից նրիշտակի բերնով
հարց տալիս նուտ, թէ ի՞նչտա իրեզուտայ,
կուտ, ան քեզի՞նչ է պակաս-զրախուտա:

Իս պարսւմ. խարջ շունիս՝ բուրօղբա-
տի թուար, գարջ շունիս՝ սիրահար-
ւածի թուար կուտ. հայն էլ չուղար է
տի՞

— Աստուծ գորութիւնը մինն է, կու-
տ, համա իս ինչ վուր գուրիմ, էն
էտի շիս՝ կուտ:

— Ի՞նչ իս ուղար, վուր ըլի, կուտ,
հարց է տալ չուտ մեկանց Աստուծ, Ի-
րա սակութար նրիշտակը:

— Մէ ուրիշ իմ թուար հայ մարթ
էլ վուր ըլիք, ի՞նչտա անտիփ բան
կուրէր, կուտ. իս սակաւեր մարթ իմ,
կուտ, հատութից գուրիմ վուր ըլի, կուտ:

— Լա. կուտ, էս ստաթիլն զրա սա-
մա արգա կոնիմ, կուտ, ու անեմքը
թէ Տէրը ինչ նրամուր կուտայ, կուտ:

Քոստիլ է նրիշտակը ու էնչանիսնից
արգա է գրի Աստուծն. Աստուծն էլ,
վուրց վուր ազաթ է, նրամուր է ա-
րի.— էտա. համա ինչ է քիմթը կախ
տալ կուտ, թող մէ ուրիշ հայ էլ ըլի,
կուտ, ինչ հարթ, Հայաստուծը, կուտ:

զրախ է, վուր չը ցանին, չը Տննին,
էլի լաւ կու ապրին, կուտ, օրմախ
բրի՞ն չին տայ, ճաշի խարջ չին անի,
կուտ:

Աստու նրամուրի բաշտան, մէ ուրիշ
հայ էլ է ստիգում, ու Հայաստու-
մը բլում ին էրկու հաւ. սա էլ պակաս
քիմթ չէ ունեանա:

Ան բուր չուտարտիմ մեք
ընթերցողաց, չար էսաթարա-
լաւ կարգաշոգաց և չամօրէն
մաթարայիտարարութիւններ
սուղաց, այն և սփիւսա թերթ
իս զրգողաց. սակն:

Ոննայ Մեր ի նկատի պէս պէս քա-
ղաքական ծրագրէր, որ փմն ազատու-
թեան տառապող մասին ազգութեան,
ԸՄՆը, այսու բարեմանցանք նրամայն ու-
րց հարկն է, ակապաղ փոխարկուշտա-
րքն եւ զանազանս անմնայաղժ Մա-
թարայի ի մէջ Սոյուլակի, Սերգեյե-
կայս փողոց. տուն № 3 Գվերկն էտամ
եղաբաց Մերգոյնաններ եւ զայգամն

Վեր է կենում էս մէկէլ նայն էլ ու շատ է դուռ թէ բիշ: նամա խելիմ ճամբար վուր դնում է: ասում է զայի են ասաւանն նաուն:

— Դուն ձի իս, կուէ, նարցնում է մէկը մէկէկէլ:

— Ի՛ս, Աստու սարգիճած նայն իմ, կուէ, նամա դուն ձի իս, կուէ:

— Հա, վա դուն իմ խնդրով իս սարգիճի, կուէ, ջուղար է ասիլ ասաւանինը:

Մէ լա, սարցնում ին ու մէկամէկու վաթթիմում: Էս պաշտչւելիս քնթիւնիք մէկմէկու դիփոշում է, մէ կապիլ տոյ արիլ թաւար ցնդիլիք է դուս պալի:

— Դուն, կուէ, իմ ակառանն իս:

— Դու իմ դուշմանն իս. ասում ին մէկմէկու, իժում նստում ին ու խելիմ ժուղ խորուրթ ին անում:

— Էս տիղը, կուէ Հայաստանն է, էս միք սակութար աշխարհն է, կուէ, զբախում է մէշը. Էստի, կուէ, վուր մինք ապրում ինք, էսպէս լազոթի շուն, կուէ, մինք վունց վուր նայր իս լաւ խելական նալիք, պիտիք պարտիս պարտիս ջուղիկնք, կուէ. իս նետիլ խաթիթ ունիմ, վուր քիչ խնայն իմ սիրում, կուէ, նամա ջիղ կանայն իղիկ ետիս գնայ, կուէ, շունքի դուն էլ չիս կանայն չիղս ասիլ, իս ուժքո չիմ ու ուղի վուր չիղս պարթի, կուէ, իս իմ կուսացկութիւն խաթիթ ունիմ, դուն էլ քու կուսացկութիւնիք պիտիս ունենայ, կուէ:

— Կուսացկութիւն ինչ է, կուէ:

— Կուսացկութիւնք էն թաւար բուն է, վուր ինչ վուր իս ասիմ, իմ խիլիք ասիլի մասիարէն էլ էն պիտիս ասիլ— կուէ, ու ինչ վուր դու ասիս, քու խիլիք ասիլի մասիարէն էլ, վուր էն անցն ասիլ ու անին, էն նունիլ ասաւանն ասիլ, նարցնում նրանք էլ քու կուսաց կութիւն մարթիք կուլին, կուէ:

— Է ինչ պիտիք ասիլ:

— Մէ քան կուլիք էլին, չէր սինամ:

— Մայլնց, Էննց ինչ պիտիք ասիլ, վուր կուսացկութիւն ըլլիք:

— Ա իս կուլիմ.— խաթի գէլիշ.— նրն գիրնիք, դու էլ կուլիս, քաղցիլք իս կուլիմ, նայ, դուն կուլիս զարի. իս կուլիմ նայ, դուն կուլիս ջուր, իս կուլիմ աւերուր, դուն կուլիս վարթասիլս, իս կուլիմ էլյամաճին, դուն կուլիս էրուսացիմ, իս կուլիմ Կաթիկուս, դուն

կուլիս պատրիարի, իս կուլիմ ուշխուել, դուն կուլիս վարթասիլս, իս կուլիմ Կանքի չիղ, դուն կուլիս Օսանիմ քարլայու. իս կուլիմ զիղցու շորուն մեռնիք, դուն կուլիս քաղցիլս. շուրքին մասող, իս կուլիմ...

— Է, իժում էս դառու կուսացկութիւն:

— Վա, մաշ վննց գիղիս, նայն մէ քան էլ աւել թէ չէ, կուսացկութիւնք իս կայ ու կայ:

— Իժում ինչ պիտիք անիլ, վուր էս թաւար քանիք ասիլք:

— Վաւնչիշ, ջեր ջերիթիթ, մէկամէկու չիղ կու կուլիք, իժում պոխիկին կու ասնիլք, թէ վուր նարգուս էլայ, մէկամէկու կու սպանիլք էլ...

— Կու սպանիլք, էս ինչիլ վուր:

— Վա, Էսննց էլ, մ գու է. քաւ կուլիք Արէլին վուր սպանիք, ինչիլ սպանիլք. Էննց էլ մինք, թէ էլի մէկամէկու ջրապանիք, էս էլ ինչ կուսացկութիւն կուլի:

— Իլիսս դուրթ իս ասում, կուէ, ու կցեցին գարձիլ: Շատ գուրձեցին քիշ գարձեցին, թէ Էսննց էլ քան շըլիննցին, նամա էլի մէկմէկու քնթիլքը ասում կուլիմ:

— Դուն ուժքո մինձ քնթիլ ունիս, քանց թէ իս, կուէ:

— Դու քնթիլ ձէրք ուժքո փիս է, քանց թէ իմ:

— Դու մինձ մինձ ծակիք ունիս:

— Դուն քնթիլ մէշ մաղիք ունիս:

— Դու էս ինչն ու էն ինչը, կուէ:

— Դու էս ինչն էլ, էն ինչն էլ ու մէկմէկին էլ չիղք, կուէ. իս կուսացկութիւն մարթ ըլլիմ, ու Էսննց չիղս խաթիս, կուէ:

— Գիլ տ՞. թէ դուն կուսացկութիւնի մարթ իս, իս ուժիլք իմ պիլկուս, կուէ. իս պիլկուս ասայնտ ու ուղուլ ունիմ, կուէ:

— Իս Էրկու կուսացկութիւն ունիմ:

— Իս շուրք կու մարնիմ, կուէ:

— Բու էս... քու էն...

— Թաղէք մէ քիզ խիլիք ըլլիմ:

— Իս չիմ թաղիլ, վուր դու Էսննց զարեղուս անիս...

Աւ էս արանից վուր մոլ կուսացկութիւնիք քուն գրիլ. վուրիլ էր կու նայ կայ. քառասունթ կուսացկութիւն վուրիլ կուսացկութիւն, Էնիլ կուի զայմաղայ, տուր ու թիփոց ու լաւ լաղանք իմ բուր ու լէվոր:

Հիմի Էսնց վուր դնանք, մէ երասն ասարց յիղը Ասանուն պիտիք խնթիք ասայ. նուր մէկանց նայ սարգիճիլս, շունքի Հայաստանն երգիլ դրախալը պարլուն, էլ նայ չիք թաղիլ, վուր կենթան թան, ան կու սպանիք, ան կու կտարին, ան կու արնախոթ ասիլ փառքի, ասիլ մինձութիւն ու կուսացկութիւն, մարթիկներ խաթիլու:

Գառար կուսացկութիւն

Ն Ա Մ Տ Ա Մ Ո Ւ Մ Է

«Օժիտ» կանանց, «Վարդ» կը գտնում...
«Գուր» կը կենիմ կուսացկութիւն...
Աշխարհ գրանքն էս էլ գտնուի:
Կարծի կուսան, կը շարժանի:

Թէ նետ ընկու տաղի փոլը? (Ասոք խելցին է մէջ գողը)
Էնպէս օրին կը գամ դիլիմ:
Որ նարսանու բուն գողը...

Ես չեմ մտնիլ զիղք խաթիլ:
Այն վայրերի, զէջ ու պարտու...
Թշուարիքի ջիղու քաղցին:
Կարցիլ, կիսիմ միշտ նար-շարքաք...

Շատէշ-Արար

Յ Ա Զ Ո Ղ Ո Ր Ս

Շատ եմ սիրում որսորդութիւն: Իմ այլ քնանիլ յատկութիւնք զորպացուս զիտուր քաղէ մեր ասո զիրքով, որ գտնում էր քաղցի մայրիկ, գիտիլ շատ մաս:

Գարնան սկզբին, երբ դեռ միւսներ լաւ չէին լաշէլ, երբ ընդարձակ սպիտակ զարտի փայտ սեղ տեղ միայն երեւում էին սպանու գետնները, զարթում էր իմ մէջ որսորդական բուն զայմունքը և ուղակի զգում էր գնալ որսի:

Մեր երկրին յատկու սկզբնապարսն անասունիլ ջեխերք, ասուտոյց երեկոյ տեղացի անձերնք, ամրոջ օրեքով ամալի շառտի մէջ քայքայիլ զիղերն ու դասար-կանան զիղարձուրք: չէին յուսանա-ցնում իմ, այլ կարծես ասիլ ու ասիլ շատացնում էին որսորդական կուսից:

Միշտ միայնաւ չէի լինում որս գնալու երբեմն երբեմն ընկերներս էլ զայիս էին ինձանց ջրացանները և նուսաստապու բա-մանում իմ նմ որսորդութիւն վայրէջ-ներն ու նեղութիւններ:

Մեր որս նաւանիլն թաշանք էին, որ զարնան սկզբին ասուտութեամբ թափում էին մեր գետակի ափին: Չիւնիք նալ ըն-կերու օրերին, մեր գետակը գտնում է մէ նամանս գետ, զորս էլ զայիս ափերից, լիցում է եղբերքին պատանած փոսերն ու նաթթիլներն և կայմում Հապարտը կղզեակներ, յարմար ու սպանով չիք ե-կամ թաշաններ շամար:

Չասելով Քույրների առատութիւնը, շատ յանդի էր պատանով՝ առաւուս կանաչ անցք գալոց յետո՛ր՝ երկնայեան վերապատանայ բարբորին գրասարկանէն, կամ հասարակ գրասարկանէն։

Ճակոց դէպքերով պատանով էր, բացի մի քանի մանր Քրիստոնէական՝ որտեղ և մի երկու քանի՝ Օրայն ինչ մասնաճիւղ էլ կուղի լինէր, եթէ մի կամ երկու բայց արեւմտեան կայանում էր լինում գտնուիցս հարստութեան վերաբառնում էի տանը։ Բայց որտեղ քաւականութեանց, մեծ հանգր էր պատանում ինձ և պատանուների զարմացած ու նայեանմտ նայացնելերը։

Մի անգով շարքով էր, որտեղ չէր յաճուրդուան Առաւուսից մինչև երկնայ երկինքը միման միայն անձերում էր։ Անարևու կանանկներին որտեղ ևլ շատ զգոց ևն լինում, Գրում էր գետի ստից վերաբերով, կրաստան Քույրները անկեան մտ չէին թողնում. ցեղատուով, Քրիչում, յայնչում ու քաղցած վերաբառնում էի տանը։

Այդ ժամերը օրերին, մի առաւուս կանաչի, հրացանը մեռն գտնից գտնու գրաւուս պէս, գետի մէջ անայց լողացող բազրի։ Սիրտս արգասութեան սպան բարսիկը ճանապարհու ճակոց, որ բացիւր կարծեն, թէ ես ստիչ կողմ եմ գնում, ու կուղիկու շտապիցի։

Բազրի լողացած անգը, գետի ստիչի մի փոքրիկ նոգրամուր կար։ Այնպիսով ան նկատելի կերպով ինձ ձգեմ այդ նոգրամուրի գէղը, որտեղից այնուհետ բարբորին անտանանիկ կզատում բազրիին Փորոց տողով կուղիկու աղաղիցի թիւրի գէղն ընկնի, Բազրիը շրման ձգուշութեանը

դիմացի զեպի բազրիը, Հասայ իմբին, հրացանը պատանով՝ կատանուկ բարբորայի և հայնի բազրիի գրասարկան երևանին, արեւունցի Չարուն էլ փուկցին ջրի երևանի և հասունի նմ կեան զեպի ինձ։

Բանցի չարուն էլ, կուղից գտնի և ինչպիսութեան ու ուրտու շտապիցի տանը։ Բանը տանի կուղից պատանուկ, եւ ակբանով շատ զարմացու շատ վերաբառնայլուս և երբ որտեղ տեսու, մեկնելին խիճիով ապարկիցի։

— Բա տանը բանցի, մեր բազրիը եւ Գունա



Վարանիկի Մարգարիտ Մարտիրոսեան

ՔՐԻՏԻԿԱԿԻՑ

Ողջից հիւանց պակ քո անկիւն, Բաց ծաղիկները դեռ չէին բացել, Այն ծաղիկներով յի է իմ յարս դիմ, Բաց դոյ. իմանցին, դու ո՛ր եւ կուղի։

Ի. ՏՐՈՒՆԻՑ

Այս աշխարհում հիւր եւ միայն եւ այն էլ յոյ անտանայն, Օ. աշխարհ, որ իր դասնա Ռուիչներին պատանու։

Գիտի՛ ինչու եմ սիրում այն աստիճ, Ռիհ հիկնում եւ նկատիցի. Նա խիստ նման է այն վրաս անդին Ռրոնց եւ ակնի, և յնրմ համարուցի, Անոր

[[— Ասում էս թէ թիւ մալգաստան, թիւնը պատանու է։

[[— Այն և ոչ թէ միայն մեզ ձուս, այն յայն յայնիններ ձուս անպատ։

— Ես չեմ հասկանում։

— Փորձեցիք մէկից պարունել և զուր խախտիկ, թէ ձանր պատիկ կը կրէ և թէ նոգրիկն էլ կը ստանչէր։

Ես չեմ հասկանում։

— Այլ զուր պարուն էր, եթէ այդ չէր հասկանում։

— Տեսնում եմ, ասաց ինձ Լուին, երբ մեկնի մնացինք.— աս նրա սրտը նրանու գոթիւնն է որ շունչ մտնուս եւ նրան խոզան և այդ օրանցի մանն կերպ աշխատում է նրանուցին փրկի։

Անոր— մեր սիրելի որդիքը— գէտը է պարտաւոր էր օրնուպատութեանց, զարմանքը զմտութեան տալու Բայց նա ոչինչ չէր չէրում. տխրու ու որտեղ, աննշուք ու սերայիք դէմով, անգով որը աննշուտու էր լինում ցնտարան մաղերի... եւ կարծում եմ, որ նա ինձ յանկարծ սիրել, թէր մայրիկի սանտիֆիկացայ և մաղուր սիրով, որն յատուկ է միայն դեռուս պատանուան և ինչպէ և այդ բանցի կերպի կրէ, մի— թէ մի երկուսը. քնոցը և թուսկանով երեխայ, կարող էր նրապարտի, զայնուղիչ լինի։

Երբ իմ անտանու ճանապարհունում էր չըփելու ուրից բաղադներ, մեծ էին տանը թուսկան և և Անոր Սկզբում ձանր էր թուստ մեկ միայնակցութեանց, բայց յետոյ էր ընտելացած, այնուհետ սիրութիւլ էր մեկուսացած կենսոք... Նրանում էր որ ձանրն արայ անցնում եւ այդ լճ— ձ Լճ Երբում, որտեղից յետոյ եւ չէի կարող տեսլ, թէ ինչ նման է ինչպէ ինչ իստում... Ոչ մի անգով երբս յայց չուրիք մեր սիր

Փ Ե Լ Ի Է Տ Ն

Հ Ա Չ Ա Ր Ա Կ Ե Ղ (ձայն)

Փորով Պրիս

(Գլխամանց նամակներէից)

Իմ յոթութեան անգով ընթացնում, ես ուզում էի հարցաբողջ ծաղիկները, բայց որովհետեւ մեռն էր, Վարդապետն ինձ համար օրեկ— անպատ, որտեւ ես ուզում էի... Այն օրը— այ փնտրարի վերջինն էր— երբ եւ մայր գտնայ, իմ անեանք առաջին անգամ լցեց նոգրապարտի մեծ փնչիցով։ Մեկնուցեալ յայնուց յար թուստ շրտում էր մի զարմանալի հարցաբողջ թուստութեան նոգր թոցիկով... կրաստաց զուրից եւ յսում էի թիւրիկի ստափեմուն. հարեան անեանքով իմ անտանի կուրն, աշխատում էր իր կորեմնուան էրբ մարգի անցնում էր, որ նա անբարե մեծ է և, ես լուսան ու հանցանք էի գրում ինձ... Ես նրան անջոկ սիրում եմ, Մեր անտանուցի երբ յար տարի տանը Գարբիւրում, ուր նա մտայնում էր նրան շտապ փոխադրուցին մի փոքրիկ քաղցը և այն մասնաբաժանի մեր բախար երբէր շտապելու, կուրն քնոցը նրանուրթեան տեղ, սիրուն և շատ պարտանալ մարդ էր. եւ բուսակա-

նիմսիրուն էլ էր։ Տեսնուր երբ թեանցուկ պատանու էի նրա նմ, միայ լուսում էր։

— Ի՛նչ գեղեցիկ պատանուր է!

Եւ այդ ինձ հանոցը էր պատանուում...

Մեր տարայ անտանութեան ընթացում, երբեք եւ չեմ մտարել նրան գրասանակի Մեր տնայնու քարտուսը անտանները կէնք... Սիւնն մի անգամ եւ նրա նմա շտանակայնցի, նրա կարայքը, իր մանուկից յետոյ թողել էր իմ անտանով տարեկան ուղիք, որի մասին ասում էին, թէ թուսկան ուղիք էր կուրն յանն ասուս. որրի գրայ իմանակայնութեան անել, բայց եւ այդ բանը չուղցի, ապրկելով, որ մեր ասանակայնց կանար էր խոնարարի... Սակայն Լուին վնչուր աղցից զմա գրայ և եւ նամակայնցից, բայց նախորտ որրի զեմ պատանու օրս պանելով։ Օ, Ինչպէս ստիչու, այդ սիր կերպը շտեկ, ինչպէս շուս շրտուց, ևնց որ բերին այն անպատ, անարի ե... անպատ կայաբարչի որրին... Մի նայնոցը կերպով խոնար գրայ, տանց զարանելու կորելի էր զպատանու կարելի նրա գրան Կանարայութեան մասին, եւ իր տարիքին աննամանա բարբարանակ էր, նիւսու ու գրանա, նեղ, անակն ուսարով, սակայն նրա ստեղակ անկարծ գրանում էր կրակը իր բարբ լիբանութեանը։

— Ո՛չ, ես փաստեցով իմ խոսումս։
 — Ի՛նչպիսի փաստեցով...
 — Ահա՛նք ընդհին, ես տեսել եմ շատ մարդասիրտներ, շատ նպեփաններ, որոնք ոչ պատճառ են և ոչ էլ նպեփա տանգիւր։
 — Ի՞նչ չի կարող պատահել...
 — Ի՞նչպէս թէ չի կարող։ Ազգում էր մարդասիրտներով անմեղները տամ։ Անցն էր այն թիֆլիսցի քանի շարքապապ կայ, որ փոխանակ դատարձ զարգանքի են արժանանում։

— Ես չեմ հասկանում ձեզ։
 — Ի՛նչպիսի չէր հասկանալու քանի որ դուք էլ գուցէ նրանցից էր։
 — Գուց ի՛նչպէս էր հասկանալու ինձ Նեո այդպէս խօսել։
 — Ասացէր ինչքան դուք մի էր, և ի՛նչ պաշտան կալ կարճում ունէր...
 — Ես բռնիչ ե... ես...
 — Է՛, որ բռնիչ էր, որ ընկն չեմ վախիլ, հասանալուն և, որ դուք էլ մի քանի ասանակ մարդ չէն միտ տախարհն ուղարկած լինէր — աստի և այդպէս մեծ-մեծ էր խոսում։

ՎԱՐՉԱՏՐԻՈՒՄ ԵՆ

— Դուք տեսել էք որ մարդասիրտները վարձաւոր են։
 — Ի՛նչպիսի չէ, դահիճները և բռնիչները, երբ մեղացում են մարդկերանց, արժաւանանալնու վարձաւորութեամբ են։

Գրութիւնները և կամ սիրային խոստովանութիւններ չարիքը, բայց վարչաց արդէն վախճում էինք փոխորդով շտաբան զարգրութիւնը... Երբ խաւարի մէջ նստած էինք լիմուս պատահանի մրայ խոր կազմի՛ մեր ստեղծող զիւղում էին միմեանց և այդ պահուն լիւս մտապայման էինք մասնորւումս...

Պիղան նամուտ էր, որովհետեւ մի փայտ չէր արել, Լեւոնի վերաբերում էի մեր պէս և շամբա ասում էի ձերխեանք կամ լեւ պատու կին եմ...:

Սեպու տաք ու անընկալին ձեռք... դեռ միւս չէր եկել, իսկ դարունն արդէն մարտում էր Լեւոնը գաղտարել էր նազարուց, պարզ էր որ Գոսիանի ստաղիտարը օդը բռնակց նրան և ինչպէս քննութիւն տարա և չարից կերպով բանցն աստիք քննութիւնը։ Առաւուսն ձկնիկ նրան Բօրզդի վարձարանը տալ դատաստանութիւններ յարկու և ապագայի այդ վարչարարն Նեանկարը, երկուք մասնակց մեր խոսակցութեան ստորինն էր դարձել։

Մի անգամ — ապրիլին ևրեկներին — (Լեւոն գնացել էր) ես և Լեւոնը միասին կողմնակ էինք պատանանի մտա, որի դիմացը երևում էին փաթիկ այդին ու Բանդիլի բլուրները, Նախն թիւին զգեստ էր

— Տղանք միան մէջ մընք տակի յայտնի եւս.
 — Ի՛նչ բռնիչները, փաստարանները իր միջինները...
 — Ի՛նչով...
 — Իրավիճակ նրանք միմիայն զիւղաներէ համար են ստորում, իսկ զիւղում ոչինչ չեն մտայնում...
 — Ի՛նչ փաստեր ունիք...
 — Կեանքում մեծ կուզէր տեսէր և կը համարէր ասանց փաստերի էր։

Թ Ղ Ր Ա Վ Յ Ո Ղ Ի Թ Ի Ի Ն Կ Ե Ր

ՆԱՄԱՆ ԳՒՅՆՉՈՒՄ

Տեղիս ՎՋալայք ուխտաստեղի քանձույց Տէր-Սիւրջի՛ կողմեր, փորք, մտապիւ Երկերն ուստիցը շարից զուրս հաստացել և ու մեր կրօնականներին մտառամալութեան մէջ ձեզի։ Երանք երկրից եւ կրօն մի պուցէ շատ չարացալը, վատ հեռանքը ունենայ տարերի ստաղիկութեան վրայ... զրա հուկասակ կիցքը ՎՋալայքի արհիւրները... ու Երկերից զրեկույց յետոյ՝ նիհարել եւ ու անցան շարիկի, որ մարդկոցից շատերը սխալմամբ ուղեցել են նրանց զորք տակ է ձեռքարուք — քափիչ ձեռք տեղի Այդ պատճառով նրանք երեք տարի է աղօթք ու երկում են անում, թէ տարեկրին շատ չարացալը վառնակց պատուել և թէ, նրան բարակցանքն, որ իրենց Նեո հաստարի, ինչպէս աւետարանի աշակերտին վաշել է,

և ինձ թւում էր թէ ես մի զերեցիկ աղիկ էի. Լեւոնը տեսն չէր կրճատում եմ զերեցր կուկութեամբ արմատույց, նա չընկալու...
 — Գրաւէք, ես չուսով գնալու եմ!
 Է՛հ, ասեցիք ես, շնամալով ինձ ուրախ ձեռնցիկ։ դեռ մից ամիս մասնակց կայ և Բօրզդի էլ Նեան չէ!
 — Իսկ եթէ ես չզերեցաւանմ, նա նայից ուղիկ եմ ապրեմ...
 — Չզերեցաւանմ, բայց ինչու...
 — Դուք լաւ գիտէք... գուցէ մեռնեմ այնտեղ...
 — Օ, յանգեք, ինչ էր ասում, չէ՛ որ ստաղիտացի էր, ասեցի և ձեռք նպիցքի նրա շրթնակներին նա համարուցել իմ մասնակց, յետոյ միք փեղ մեղ ասու. ձեռքս ես ապառնալու ուղ չունեի։

— Ինչ չեմ ստաղիտացի, Ե՛, ոչ... և մի քիտքը շեշտով աւելացրեց. — Եթէ մեռնեմ... ինձ էր մտանայն...
 Չարագոյնայ նրան պատասխանել, չուց տալ իմ անստանան քննութիւնը, միայն պատասխանել փոխարեն փաթիկներից նրա վարձը... երկուսով լաւ արտասում էինք և արցունքներն մէջ համբուրում... Օ, ինչպէս եղաւ այդ, որ ես նրա սիրահանի դարձալ, իսկուպէս ոչինչ չեմ յիշում։ Սեպու մենք զգնացինք, դուք փայտանցինք մեր

բայց ընդհակառակը այդ շատ աղօթք ու նուկում անկուց, ինքնանան են լիմուս իրեքք ու հեռանալուսում...
 Գրութիւնը Տէր-Անեկերը անյուսակ փրճակի մէջ է, իսկ կատարութեան անգամ Տէր-Սիւրջայն, ուսմամբ զրուկութեան մէջ ապրելու են Տիֆլիս...
 Առխուսակց Տէր-Սիւրջայն Սաղայք, անմեղով որ Գոսիանի կիցքը այդպէս գնալով Անաբից ընկնում են, նրանք սգոնութեան է համարւում և անցեալ կրօնակներէց մէկուն, ուխտաստեղի ներկայութեանը, շատ չարացալ Տէր-Սիւրջի կողմեր, փորք և մարտըրք մի լաւ մասով է անում։

ԼՐՈՍՈՎ

ԳԼՍԻՑ-ԴԷՆԵՑ

— Դուք չէք կարող երեկայել, թէ ինչ սարսափելի մահով մնաւ իմ տատը։ Գրեւոր, երբ անցած, նա նախանալի մասնակց պատերի կողմէ և պարկեց քնկու, իսկ նրա ստորութիւնն էր միշտ բաց բերանով ինչպէս կարել էր հաստարու մի մակ, ինչպէս երևում է զգալով պատերի տար, մակ էր նրա ստաղարը և ոչ մի նմար չեղաւ նրան արմատից զուրս բերելու... զրանից էլ մնաւ ինչպէս...
 — Աղաչող ոչ մի անհաստարու բան չըկայ, թէ պատերն Նեո էլ պատասկց այդ միմեանց զեկըր, բայց մենք այնպէս զիւր ընկանք և մի կատու բռնիկով պղծեցինք նրա բերանը։ Կատուն էլ գնաց, ստաղարումը բանց մկանք և զուրս բերեց...:

արած քանի նմարք Բայց արդէն ուշ էր, սիրում էինք քննարկել։ Անտարսակ վերադարձու և որպիսի մեր յանցանքը քաւած լինեմ, մենք նրան Գրով նպիցքի ստարկայ դարձրինք։

— Ես բարի է չէ — նարքը ես Լեւոնին...
 — Այ, — պատասխանեց նա, — սիրում եմ նրան որպէս իմ հարազատ հօրը, արժաս միտին, որ քա ամուսինն է...
 — Այ, հեղա այդ մասնակց ես, միայն թէ ես ոչինչ չիմանայ։ Օ՛ ես ասելի շատ կը համարանալեմ մեռնելու քան նրան մի վիշտ պատճառել, երևում էր, որ արդէն զարգրում խոսում էին մեր իրաւի յարաբերութիւնց, բայց Լուին ոչինչ չիմանայ... Երբ թիւն ես ինձ ասում էր...
 — Լեւոնը զեկըր լաւն է գնում, ինչքն արգալ, գուցէ նրան դեռ փրկելու։ Թւում էր թէ երեկունս բաղաւթում էր եւ որպիսի եւ հանդարտացնել իմ ինչպէք, ասում էր, եւս նրան փրկում եմ, թոյլ տալով որ սիրի։

Գրութեան անցաւ, ամառն էլ Նեոքը։ Մտանում էր մեր հրաձեռնի մասնակցը, մեր վատ համբարները կրօնապատկելի էին։ Սեպուսները վերջներն, Լեւոնը արդ նորից ստաղիտացաւ. նա կարծում էր թէ ստաղիտացի է բարբալովին, բայց հեռանալուստեան այդ

II

—Այդ ինչ է, զու գարնանը նարթուս... նա քարեկամ, վերջ իս չի կրնի... խնայում եմ քեզ, թող այդ բանը:

—Ես ինչու էլ զգում եմ այդ, բայց չեմ կարող թելոնի խելու... Ես այժմ էլ անպիտան հասակում եմ, որ արդեն շատ ուշ է այդ բանը անելու համար, չեմ կարող:

—Հասկացիր վերջապես, որ ծաղիկ երբ էլ ուղեկոչ մի բան անելու էրբեք ուշ չի կրնի:

—Դ՛հ, եթե այդպես է, էլ ինչ կարելի կայ շտապելու:

Վրժով

ԹԱՏՐՈՆ ԵՐ ԳԵՐԱՐԻՆՏ

—Հարձակույթ հնդկաբարձի փոփոխական ասանք «Կերամնուան» պիտանայի ներկայացումը կայի՞ր:

—Ո՛չ, չըշտողուց, բոլոր աստանները ծախում էին:—Իսկ սասցեք ինչպե՞ս, լաւ անցաւ, կամ պիտան նետաբոլբոլ էր...:

—Ներկայացումը ի նարիկ լաճիկ էր, իսկ պիտանը թելոնի վերջում է մեր կենտրոնից, բայց է աշխարհ անհասկանալի էր, թէ ինչն է աշխարհ վերածուում, երևակայելուց: մի կարուստ ընտանիքի օրերը կամենում է զերասանուհի դառնայ, ամենպէր արգիւտ են և ուզում են ամուսնացնել: օրերուց զիմում է ինքնապատուութեան ասաց չի մեռնում, այնպէս որ երկու անգամ հրահարութիւնից յետոյ, նա բոլորովին անողորմում

է և մանուկ զերասանական խուճրք զրտնով վերջանում...—հիմայ զուք սասցեք ինչն է աշխարհ վերածուում... —Ի նարիկ ոչինչ, վերածուելու ես նախա-

ՄԵՐ ԱՐԻՆԵՍԱՆԷՆՏԵՆ



Տիկին Արլին Ծաննան

նում եմ, որ մէկը մեռնի և նորից մտնի, կամ Հագարոսի նման տանը պիտանկայի վերջումնից զրուք դու: թէ չէ, ինչպէս զուք էր քայտարուում, այդպիսի բան մեր սիրահարուած օրերդիւնի ու պարանների

մէկ իս յանուի է պատանում, որ մնալունքն փոխանցում նամար, մի զիջ միջոցն երանում, իսկ վաղայի մի շինու մանուկ ասուած, կամ շարքեր հանում իրեն ընկնում, որ զուք ընկնելու համար...—զուք այն սասցեք, էր իս քարեկամով լինել էր թատրոնը:

—Ի նարիկ եղբայր, ինչ փոփոխական, ասելի լաւ է անուրը գննել բարձրական: —Ես նեյ կուսեմ, որ Հագարոսի թատրոնը ասելի փոփոխական է, անմեծ էր ինչ անակ մարդիկ են յանախում, շատերը նրանցից թատրոն չի էլ անակ, թէպէտ Իրենց լաւ չեն պատնում, բայց ոչինչ կուզուին: —Գրեալի կայի՞ր, չէ, Եկանքի ինչոց յուսն ներկայացանք:

—Ինչպէս չէ, մի՞թէ չէր իշուում: —Ճիշտ ասած, Անուարպետներ երբ զիջել լաւ է իմանում, լաւ է խաղում, սե անց ինչ յաղի տարու երբոր է շարքը գործողութիւնները:

—Ինչպէս լաւ էր, կեցցեալ —բայց աս Մանուշարեանը ընկել վրայ բոլորովին ասելու է, զու գրեալը ով է, այն որ փոփոխական ասանք մանուկներու, էլ կիսինու էր զուսում, նա է, երանի այդ բնից էլ նուսուս, կուզու էր ուրիշ տեղ Սիբուսուսը գրեալ Մանուշար Ամիրիկեանը, այնպէս ընծ զուք չույ, որ մի պատուական շունկուս, մէկ զուսուսակին է թատր կուսած, մէկ կայիկներն են թողուց. այս անպով էլ միխնուսակն զիջ էր խաղում: թէ չարժարք մի շարք կարն էր:

—Նա ընկնելու իստանայութիւնն է, որովհետեւ, եթէ նրան լաւ նայցնել, զուցն

յանկարծակի փոփոխութիւնը նրան յուսանալութեան զուք նայցնել: Մերը նորից մանուկ երեխայով բունկայեցր. երբ միայնակ կենք թուած, չէինք կարողանում ուրիշ բանից խոսել: աստիքնուր մաշի գասման անպիտան էր կանգնում: Կենք արդէն ըստ կան էր արհես թելու: էր անհետկից այլևս զուք չէր գայիս: Դե՛տք միայն մտայնած, ինքը անպիտան: Անորով օրերով նրա անհասկանալի էր կրնում: նրանից չէի նկատում: Անուարին երբեքն զույլու էր նրա օտու է մի բանի յուսուում: խոսքեր ասելուց յետոյ, գնում էր արշաւանու: Ես մտնի կենք ասում էր ձեռքերի իր արհի մէջ է մեղծ չէ՞նք:—Ես կուզեմուհի միայն ինչպէս պարկել: միայն թէ զու, այսպէս լինելու էս թիքում, համարում էր նրա արհեստ շքութիւնները...

Հոկտեմբեր ամսում ես արդեն զոյգած՝ զգում էր որ մտն է ծննդեան ծամը, այդ բանը ասելի կենին, ասելի որ նորաստանուէր քու երեխան է: Ես այդ բանում հասկանալուց եմ, որովհետեւ բոլոր փոփոխելի զարեղ զգացմունքը իմ ծամուած էր: Ես գործանում նարցիցի:

—Ի՞նչ երեխան, որ ես անմեծ եմ, ես նրան չեմ անելի... Եսն մարցի, համարես աննշարած ընկու մանկակալի վրայ:

Երբ մի անգամ նայից յետոյ, ասումուս նեա ես ներս մտայ նրա սենեակը: տեսնողով որ ես անպարտ է, համարեցի նրան և ճայակ: նրա շրթանները արդէն սասն էր: Ես մնում էր:

Անուարին յաշիգիցին իրար սպի, հրանդ ւթեան և զղինում ամբիւնը... Օ՛, այդ սարսափելի ամբիւնը... վիտը ստեա իմ Աստույ մտն էր զրկում, սարսափում էր իմ մեղաւոր նուր փրկութեան համար և այն անպիտան ու անքնի նուր, որ մեղքերով ծանարեանում թուա զից անմեծ կերբը... չէրց որ ես ոտ էր կանգնում, ուղիղ զիցի զերեքամասուն էր վաղում:

Այս զամբ օրերում, ձմեռն վերջերին ես էր երեխայ ընկել: Ան թէ ինչպէս եմ ես իմ անմեծում անցնելու, անկողնում պարկած ծամանակ: Հագարոսիցի անուշարտ լաւանցումով շքուտասում... թուած էր թէ սարսափելի մի ծամը բնից, իմ զղինակներին, վաղի ծամը ճարմից: Իմ ընթած, բայց նրա երեխային ես կարող էր սրելու և ես սրեցի նրան, այդ սրեցի, անարտս մանուկին: Ես նեյց ծամը տարակուսում, ծամանում էր այդ բանի ծամին, երբ ներս մտաւ անուարին մի կնոջ նեա, որը բերում էր նորանին մանկանը: Անուարով նրան ես զարեայ անուարուս:

—Տես ինչ զերեկոյի երեխայ ունեւ: Ես յայն բայցիկ իմ մեծ սերակ սպըրը, որտեղ չէի: Ես զարեայութեանում նրա սրբորով, բայց փոքրիկ զէնքին և մի անուար խայտաջ ձեկով շքուտասող ասարկաներին, ասել:

—Գրեալս ինչ, նորամանուկը լաւ նման է իմ հանդուցեայ զորքը և մեր խեղճ Կենին: Ես ասումը շփոխելու պատասխանելի:

—Կեցի է, Ես նման է իրան: —Ե՛րբ երեխայ,—ասել անուարին—արդէն մից ասին է անցի այն սրբի, երբ Ես մնաւ. Բուզուտ արտոց ասում է կենեքը... Ես նայցիկ Լուիի զիւնքին, Ես մի զմուսական նայարց ձեկն իմ վրայ էր բարկ չէր պարկել: Կուսում չէր: որ ոչինչ չուզեցր... Ես ես յանդուցի կերպով ասելի նրան:

—Երբ իմ Լուի, նորամանուկը մէջը ասելի նրա անմեծ ամբը...

Լուին մտածմունքի մէջ ընկաւ, մեղծ ծամով կրկնելով.

—Կեն... Կեն չե՞ր... Կեն չե՞ր, այդ վրայ չէ, անմեծը:

Ես երեխային յաննեց ծծմայր զայսկին և հակասում համբարելով, ասել:

—Ես այժմ գերկանմասում էր ասանել անուարուս նայարցիցի մի ընթաց վիշակ անուարութեան: Ես երեխայի բարկութեան, չէ պէտք է մտանայ և մեռնելներն...

Գ՛րոզ Ժով.



Չ Ր Ի Ո Ր Դ Ն Ե Ր Գ

էլ բնի գրքը չգտա, այլ հարկաների յետևեց
ձկնի զեղի փողոց և սպա նայելով, մա-
նասանց այդ երեկոյան, որ նորուստ պա-
րոնի զեր ուներ ու նախապարհամարի
փոց էլ կուենասք

Բախտ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՐԻ

— Զեր կրնի մտազմեց է.
— Օ, սնազմամու երեկ, նա քնն տալու
անանկեց: Անն, մտածում եմ— այդպէս ու-
րեկն, ու նրանցում եմ, սապա նորից կրկի-
նիր, և երեսկայեղէք, մտազմեց նորից
կրկնեց:

ԱՏԱՍԼԱՐՈՒԹԻ ԿՕՏ

— Մեր փոխնույ տիկին, բարոյովն չի
ցաւիլ
— Լապա նոր գրքը ցնացող տղամարդի
քննե երի տէ բառաւում էր:
— Սխալմամ նրա ստալի ստառն էր բա-
շէ փրանց ստառի սեղ:

ՅԵՏԵՐԵՐԻՐԹԻՒՆ

№ 4711 БРАСКА ДИ ВОЛОСЪ
ИЛИ ОРЪХОВАГО ЭСТРАКТА.
ՄԱՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՆԵՐԿ

Ընկուցի բաղադրեց. Կարճ ժամա-
նակում ստիւկ մազ երկն ուղած գոյնը՝
անմահաց շիկազոյնից միջև սեր,
թկնուց մազեր տիկտան կամ խա-
տակ լինեն, այնպէս որ Կարելի է
նորոգել նրանց ընտան գոյնը: Ինչ-
քան յանախ գործարքի այս ներկը
այնքան էր մազանուն մազերը, №4711
մազերի նամար ներկը ընտուգի ին-
թից՝ արժէ որ փորձադատի մազերն
գոյն տալ բարր միջոցներէք, որով-
հետև նա չէ պարսկանում իր մէջ ոչ
մի ֆառակար ներթ:
ԳՈՅՆԵՐՆ ԵՆ

սե, գարկնադրէք, չազանակազմն և
բաց:

Գինը փոքր արանկ 1 ռ. 20 կ.
» մեծ » 2 ռ. — կ.

Մաքում է բոլոր լապալայի համաթ-
ներան,
ՖեՆԻՒ ՄԻՒԼՆԵՍ

ՓԼԵՆ. Քաղերի վրայ, բամբակ. Բի-
գայում:

Նորին Կայսերական ինժեներական Գրան
ձառագարք

Ферд. Миюгенсъ
Бельгия и Рейно, оид es Рейн.

Աննն զիւրի թնամուց
Ին պրանում ես ՄԱՍԱ Նեո
Եւ ըջփում—կամայուհի
Պամում—սաանց վերակէս:
Ինչ է, սաան, Ի՞մ չանիկ,
Երբք խաղից տարկուն.
Արգիք հազնե երանիկ
Անն կողքից նայ տան.
Թէ սորան էլ, նոյն փա թրոյ,
Կամքս զցն նախադար,
Ի՛նչ փառնով որ նեապան
Պարում զանկը—անճամար...

Պոչ թնից փաթեթում՝
Բուշարները չափում ես,
Երկու սեղ չորս արած՝
Տղաներին լափում ես:
Տուն ես գտնում — նեալոյ,
Զինուց նախում թափում ես,
Եւ սին-պառի յոյսերով՝
Մէջս ինչք թեզ խարում ես...
Կէյս, սաանը կարգալիս՝
Լու ես պահի քո մարտ,
Ե՛լուքք թեզ նեո չի գուրի՝
Ին և նրան նեաունս...

Լիկլպատի

Ծխախոտի գործարանից՝

Ն. Ի. ԲՈՂԱՐՉԵԱՆՆՑ ԵՒ ՈՐԻ.

Ի փաճառ և կանաճ
ՀԱՐ ՉԱԳԻՐՈՍ

«ТОВАРИЩЪ» 20 նամար 5 կոպ. (միջակ ձևի)
«ДРУЖБА» 20 նամար 5 կոպ. (բարակ ձևի)

Գիտողութիւն.

Անտարական սառնը վիճակ ի փաճառ նանկ այդ պայդիրները անմա-
նասարակ էտիկաներով, որդեղի այդ կերպով նախաորոշիւն լինի՝
պ. պ. միտողներին միշտ էլ լայ շառնութեան և պարտիկի նամով միտախոտ
ընտելից:

Աննն սեղ էլ կուրելի և պանանկի
ՄԻՆ քանակութեամբ սառն պատեղները կը կատարին ըստ շափու
Նախաորոշիւնս:

10—8



Լոյս տեսան և փոճառում են
ԿԱՐԱԳԵՏ ԱՓԻՆԵՍԻ
1 9 1 0 թ.

Հ Ի Ր Է Կ

ՊԵՏԻ և ՃՈՅՈ պատկեր. Օյ աղցընները
Բոլորովն նոր շառնամբերով ճոխացր
ու նախապարում և գունախոյ պատ-
կերներով զարդարւմ: Իբրև ու ճաշա-
բոլոր նայ օրացուցներէ լեզ և արտաբ-
նով թեղ:

ՃՈՅՈ արագոյնք ուի սոսնմին յանկամ
Վեճախոտ Կամոզիկոս Բզմիկներն ուղա-
րութիւնք 4. Գոյնից կիւրմախ և օճաւը
Պատի օրացուցի տարաաւից պատրաստւմ
է փորձաքննիչում մի քանի զոյնով և
նեկնայնում է ճաշաստանը եւ Հայի
անցանկ փառքը—նայ թագաւորներ և
էլեանկերի օտարիկները՝ Հայի նաճարն,
Արամ Բաժ, Գոյնը Հայկան, Տիգրան Եւ-
անդիան, Լազարուկ Արամանի, Արապէ
Աշխարհապարմիքրան Մեծ, Արգարեղեկայի,
Վասնդադու, Անտ Բագրատունի, Անտ
Երկաթ, Սերապ Շահ-Շահ, Բաբեր Իւնան
Գրիկայի, Անտ Ա. Անտ Զ. վերին Գր-
պար ճաշոց:

Գինը—Պատեր—50 կոպ, Մոցիւր—20 կ.
Փաճարով փողոցներն զեղի
Գինի՝ Ալեքսանդրով, Թեոգրափ Պի-
րակ* Կարապետ Անպանու. 2—1



Համար № 258

Համար № 258

Պ Ե Ր Ի Զ Ե Ն

Պ Ե Ճ Ե Թ Ե Տ ՈՒ Ն

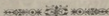


Պ Ե Տ Բ Ե Ս

Հ Ե Գ ՈՒ Ս Տ Ի

„ԵՂԲ. ՍԱՓԱՐԵԱՆՑ ԵՒ ՏԵՐ-ՍԱՅԱԿՈՎ“

ԳՕԼՕՎԻՍԿԻ ԳՐՕՍԳԵՏ



0—2

ԲՐՃԵՆՄՈՒՆԻՔ ԲԵԳԻՌՄ

Սեղծի համար ստացւած է մեծ քանակութեամբ տղամարդկանց, կանայքի և երեխաների պատրաստ հարուստեղէն, զինւորական և բաղադայիական պաշտօնեաների տարազներ, արական և իգական զարդաների համազգեստ:

Պատւէնքերը կատարուած են փորձուած վարպետների հսկողութեամբ շուտ և ճշտութեամբ:

Հ Տ Ե Պ Ե Ց Ի Բ Գ Ն Ե Ն !

ԵՐԿՈՒՄԸ ԷՆ ԼԱՍՆ ԵՆ

Ս. Ի. ԵՄԻՐԸՂԵՆԻ

Մանուֆակտուրի վաճառատուք թամաշեանի քարամարայում
№№ 19, 22 և 23 տակուրը վերջնական պատճառով

Ե Պ Զ Ե Ց Ո Ց Ի Զ Ե Ժ Ե Ն

Մախուս է եղած բոլոր աքանքը—ամեն տեսակ մետաքսի, բրդի, մանուկեղէնի, քամանի, բամբակի և կանուարութեան կտրերը

ՕԳՏԻՑԵՔ ԶԱՆԿԱՍԱՆՔԻՑ 10—1

- Հարկը բոլորի փոխ տար, կվերադարձնեն:
- Ստա չկայ:
- Ստա եւ խոտած, ստա. եւ քեզ ճանաչու իմ:
- Իս. էլ ստա եւ խոտած, ԲՆ էր փրազարձնես. եւ էլ քեզ եմ ճանաչու:

Մ ա ն ու ֆ ա կ ա ու ը ղ ա յ ի ն վ ա ճ ա ո ՞ ք

ՅՈՎԸ. ԳՐ. ԿԱՃԿԱՃԵԱՆԻ

Հոկտեմբերի 20-ից, Սոցյակիայա փողոցի վրայ, «Գրագործիքի բնի» խանութի շարքում, Արգիշ-Իսնեան քանդի ներքեում, (Ամիրապետանի նախկին խանութի տեղը) բացուած է մանուֆակտուրայի աքանքների վԱՅԱՍՏՐԻ Ստացւած են մեծ քանակութեամբ սեղծների նորութեանը, այն է՝ մետաքս, բրդի, մանուկեղէն, բամբակի և բոլոր զարդանական հիմնարկութեաների պաշտանազգեստների կտրերը, աշակերտական ամենալաւ տեսակի մանուկ և զանազան պլեդեր՝

ՎԵՆ ՄԵՆ ԲԵՆԵԿՈՒԹԵԱՐԸ

Բրդէ շարք, պլեդեր, բայիքի պիկե, ստաթի և Քաշմիրի վերձակներ:

◆◆◆ ԲԱԹԱՆԷ ԱՊՐԱՆՔ ԵՒ ՍԵՂՆԱՍԱՆ ՍՊԻՏԱԿԵՂԷ ◆◆◆

ամենալաւ ֆարքիկաների, զարդերի տիւն, պլեդեր արտոյցներ, թաւել, պլեդ և մանուկաւոր Բազմաթիւ գոյներ Սաաին, բաաիստ, բուսակէյ, նաւթուս և չիթ: Բամբակի զարձակները՝ ապրտակ և զո՛ւնաւոր՝ ապրտակեղէն համար և յայտնի ֆարքիկաների սաւաններ: Բայիկ և ֆրանսէ՛լ գունաւոր և ապրտակ Արշիմով վաճառքը մեծաքանակ վաճառքի գնեքով:

ՎԱՃԱՌ-ՔԸ ՄՐՑՈՒԹԻՒՆԻՑ ՎԵՐ

Ա Ռ Ա Ն Ց Ս Ա Կ Ա Ր Կ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

◆◆◆◆ ՇԱՐՔԻ ՕՐԵՐԸ ՄՆԱՅՈՐԴՆԵՐԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄ Ը◆◆◆◆

20—1



МАГАЗИНЪ

Композиция

Тифлиси Пушкинский пассажъ № 8.



ГРОМДНАЯ ЗНОМОИЯ
 шведскаго компо-
 зицион. бѣля.
 →Боскетъ на мезо-
 духъ лѣта-
 Постоянный боль-
 шой выборъ свѣжаго
 товара
**Веротиналовъ, мани-
 шень и мармощъ.**
 Единственный
 представитель для
 Тифлиса и ихъ окрест-
 востей

по фабричнымъ цѣнамъ
 переделка въ любой фасонъ бѣлятина
 30—17 М. А. КАЛТАГЯНЦА

ՀԱՐԱՆԱԿՎՈՄՄ և
 ԲԱՇԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒՔԻՆ

ՍՈՒՐԶՆԵՐԱԿ

Գրական, բարարական, նարարական և անտարարարինարական ան կուսակցական օրաթերթի
 Առայժմ լոյս է տեսնում երկուշաբթի օրերը
 ԲԱՇԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒ և ԿՐԱԶԵՒՅՈՒՆ. 1Բ.
 Հասցե՝ Թիֆլիսի Րեդակցիա
 газетъ «Сурандакъ»

Գառառական բարքերնում,
 աւաններում և ընթերցասեր զին-
 դերում, նարկուստ ևն լրացա-
 րականա զործակցներ, օրնոր
 շաննն տանն «ԽԱՔԱՐԱՎԱՆ»
 տարածել, իրենց շքաններումն
 Գայաններ ծառն զինել Քիֆ-
 իդ, խմբագրութիւն «Մարտաշայի»:

«ԽԱՔԱՐԱՎԱՆ»

Խմբագրութիւնն ու գրասենեակը

ՏԵՂԱՐՈՒՍԻԵԼ Է

Սերգէևսկայնա փող. № 1. տուն
 եղբ. Միրզախանների. առաջաբով Ն.
 Կանկանանի բնակարանի վերին շարկ.

Խմբագրութիւնն արտատպող՝ ԱՍՏ. ԵՐԻՏԵԱՆ

Մ. Խ. Ա. ՂԱՐԱՍԵԱՆՆԵՐԻ



ԶԿՆԱՎԱԶՈՒՄ ԱՎԳՈՋԻՆԸ

(Պատկերնում փող. տուն Ստոլոպոկանի, վրաց սեփնարարի զինակ)
 ԱՅՆԷ օր ստացում է սեփական ձկնարկնարարնեց Քարձ ձուկ
ՍԵՐԳԻՆԱ, ՕՍԷՏՐՈՆ, ԽԱՔ
 Աւերեր մեծ քանակութեամբ Քարթի զօշ. Դոնի և սեղանակ
 քաղիկ, ճիգա, ցամախա, կանի և այլ
 (ԳՅՏԵՐ ՏՅՈՒՆ) Զոնի Թ (ՅԱՃԱ) ԵՒ ԽԱՐԱՐ
 Կալիտանն և արտասանանանն ձկնային կանխարները
 Կեներր տեղեկացրուս 20—8



ԽԱՔԱՐԱՎԱՆ կոմպլեկտներ
 Փ. Ա. Խ. Ա. Ղ. Ա. Ղ. Ա.
 1906 թ. արժէ 5 բուրբ
 1907 թ. 7 բ. —
 1908 թ. 7 բ. —
 13—6

Ն Ա Ր Ա Ւ Ք Ր Ո Ւ Ն Ե Ն Ե Ր

Ն Ա Ր Ա Ւ Ք Ր Ո Ւ Ն Ե Ն Ե Ր

Գուշկինանն պատմւմ № 4—6

ՄԵՐԱ ՎՃՃՈՒՄՆՈՒՆ

Ճառակ զերձակային պրտաբններ. — Տղամարդկանց և կանա-
 ցի զանազան կոճակներ, մետաքսի և բրդի շերտաների, բամ-
 բակի և մետաքսի զանազանազոյն թելերի. ձև անելու շափեր,
 կալիճ, մերկայի իւղ, զանազան առտաշներ, փունջեր (փխս-
 կիւ) զաթիաներ. Ալյուսեղ էլ բնորոշում են պատմութեան զա-
 նազան կարտերից չինոպ կոճակներով, նոյալն ամեն անհատ
 վաշեչաւան սպարներով. ճշտապէս ստացում են սեղանի նոր-
 րութիւններ. Խնդրում են գնորդներին տանն ուշադրութեան
 շիտոնի զանաատունն և անձամբ նախազէլ խանութիւն մէջ.
 Աղբաններին զներք նշանակած են ամենակաման.
 10—3 Մ. Գ. ԲԱՆՁԻՆԵԱՆՑ

Ն. Խ. ԱՐԱՍԵԱՆՆԵՐԻ ՎՐԱՏ

Ն. Խ. ԱՐԱՍԵԱՆՆԵՐԻ ՎՐԱՏ

ԲՈՋԱՐՋԵՆՆՅ ԵՒ ՈՐԳ.

50% ԵՒ ԸՆԵԼԻ 50%
 ԵԿՑԻԶԻ ԵՆԵԼԵՆԵ ԼՈՒ
 և ծխարտի թանգանայու պատճառով

Գ Ո Ր Մ Ա Ր Ա Ն Ը

Իրեն նպատակն է զիջի՝ պատկեր պատկերնեց ամառայն պէս արտադրող պա-
 րտաբններ թարքը զանակները և ասանկին ուշադրութիւն զարեւել
Симпатии 105. 64. **Народныя** 105. 44.
Экономия

Կներ յարտի անչան բարձրացումով գործարան նարտարութիւն
 ունի ճշտապէս պատկերնեց արտադրող պատկերնեց թարքը յատկութեան
 ու արժանաւորութիւնը, միւսն է ժամանակ աշխատանքի ստացալում լուսա-
 նել նարնց, որովհետ պարզարեցի և ամացան պէս «ԿՍԱՆՈՒՄՈՒՆԵՆ», ո-
 րով մեր ֆերմայի պատկերները վաշելում էին 50 տարայ ընթացում պ.
 ու պատկերներ կողմից
 ՄԱՆՈՒՄՈՒՆԵՆ, ներկայ յայտարարութիւնով (ոչ թէ բնական)

Ն. Խ. ԱՐԱՍԵԱՆՆԵՐԻ ԵՒ ՈՐԳ. զործարանը

չանկանում է յարգել նարտարութեան իրողիկ պատկեր զործեր ներկայ
 զրտութեան վերաբերումը Ալիքը. արք. ժաման կանխադրել 940 յողածի
 էրան վրայ վերոյիշակ պատկերները արքայում են ծախել Լախկաների
 10—3 վրայ շանակած զներք թարքը

Электротпечатня С. М. Досаевъизде Московская ул. № 5.

ՀԱՅԿԵՆԻ
ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ



Մեծ, շատ մեծ ջիբ կարիր. նր օրնամ խօ տանում ես թէ
ինչ ժամանակներուն ենք ապրում...

Կ Ա Ղ Ա Ք Ի Մ Օ Տ



Դ օ 55 Ե Ն

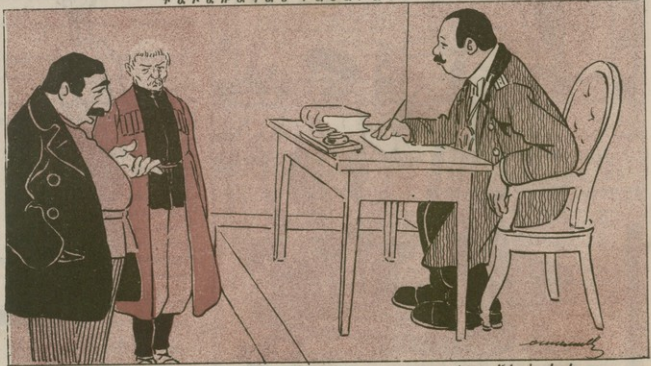
Զինուորայինից ազատելու համար

— Երբեքին կաց, էս ճարը կը խմես ու յետոյ կտես. զինուոր չէ մինուոր, փող էլ որ
տաս, էլի չեն տանի
Խնու՛մ է քաջառողջ տղան զալաքի ճարը և շուտով զանու՛ւմ չոփ ու ցոփ:
Զինուոր չի գնու՛մ, բայց գերեզման շուտով տանու՛ւմ են նրան:



—Որքն հաւատած, ամենքն էլ սեր են ուզում. մինք չենք է, միւրը զիգիցիկ — երբորը սպոյ, իսկ դասուն էլ փող ունի, բայց որ մէկի մէկ բոլոր բարեմաստօթիւններն էլ լինեն, սրբադիրն ես չեմ գտնում...

Գ Ա Լ Ա Բ Ա Կ Ա Ն Գ Ա Տ Ա Բ Ա Ն Ո Ռ Մ



Գանդասաւոր.—Ստամ եմ էլի, որ փողը չի տալի, բա սա որ լաւ մարդ լինի էտպէս կը լինի:
 Գասաւոր.—Իու ինչ կանես պատասխանատու գասաւ.—Բա ես քու հագունն սեռնիմ. ինքը Աստուած չունի, թող ինքը ստի, թող երգի:
 Գանդասաւոր.—Երգիսն որն է, ես ինչ է, տերտեր եմ թէ վարդապետ, խառս խառս է միթէ ինքը գասաւորը չի գիտում, օրէնքի զօրութիւնը ձեռ կողմն է: